

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 67 คน และครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในสถานศึกษา จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 1,489 คน รวม 1,556 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีคำนวณขนาดตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และเมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน ปราบก หลงสมบุญ, 2552:73) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 310 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 30 คน และครูผู้สอน 280 คน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 รวบรวมรายชื่อโรงเรียนมัธยมในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยแบ่งโรงเรียนเป็นรายอำเภอ ดังนี้

โรงเรียนเขตอำเภอเมือง	จำนวน 6 โรงเรียน
โรงเรียนเขตอำเภอเขาชัย	จำนวน 2 โรงเรียน
โรงเรียนเขตอำเภอท่ายาง	จำนวน 3 โรงเรียน
โรงเรียนเขตอำเภอบ้านลาด	จำนวน 1 โรงเรียน
โรงเรียนเขตอำเภอบ้านแหลม	จำนวน 3 โรงเรียน
โรงเรียนเขตอำเภอชะอำ	จำนวน 4 โรงเรียน
โรงเรียนเขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง	จำนวน 1 โรงเรียน
โรงเรียนเขตอำเภอแก่งกระจาน	จำนวน 2 โรงเรียน

2.2 รวบรวมจำนวนประชากรที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน

2.3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 310 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 30 คน และ ครูผู้สอน 280 คน

2.4 คำนวณ สัดส่วนในการสุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอโดยวิธีเทียบบัญญัติ ไตรยางค์ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อการวิจัย จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนประชากร		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
1. เมือง	19	506	9	95
2. เขาชัย	5	219	2	41
3. ท่ายาง	8	120	4	23
4. บ้านลาด	3	162	1	31
5. บ้านแหลม	10	232	5	44
6. ชะอำ	14	162	6	31
7. หนองหญ้าปล้อง	3	35	1	7
8. แก่งกระจาน	5	53	2	10
รวมทั้งสิ้น	67	1,480	30	280
	1,556		310	

(ที่มา : สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี เขต10, กุมภาพันธ์ 2556)

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่นำมาศึกษา คือ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

1. ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของสต็อกคิลล์ (Stogdill) ที่แบ่งคุณลักษณะของผู้นำเป็น 6 ด้าน

- 1.1 ลักษณะทางกาย
- 1.2 ภูมิหลังทางสังคม
- 1.3 สถิติปัญญา
- 1.4 บุคลิกภาพ
- 1.5 ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน
- 1.6 ลักษณะทางสังคม

2. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา ตามแนวคิดของโคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff) ที่ประกอบด้วย

- 2.1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2.2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
- 2.3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 2.4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง เพศ อายุ อาชีพ ฐานะ การศึกษา และตำแหน่งในปัจจุบัน มีลักษณะตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (force choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของสต็อกคิลล์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา ตามแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟ

ลักษณะของแบบสอบถามในตอนที 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert's five rating scale) โดยกำหนดช่วงคะแนนของแต่ละพฤติกรรมให้มีความหมาย ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ตามลำดับขั้นโดยสรุป ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาสร้างเครื่องมือภายใต้การให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ศึกษาเทคนิค วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถาม

- 3.1 ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาโดยศึกษาเกี่ยวกับ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ แนวคิดของสต็อกคิลล์ (Stogdill, 1974 อ้างถึงในปรารภ หลงสมบุญ, 2552 : 25-27) จากนั้นได้ศึกษาเกี่ยวกับและ การมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา ตามแนวคิดของโคเฮนและอัสฮอฟ ที่ได้จำแนกการมีส่วนร่วมของชุมชน

ดังนี้ 1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decisions making) 2.การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementations) 3.การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) 4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) จากนั้นนำแนวคิดที่ได้ศึกษาดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามต่อไป

3.2 เขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมขอบข่ายของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาในแต่ละด้าน เป็นร่างของแบบสอบถาม

3.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง ทั้งทางด้านโครงสร้าง เนื้อหา และภาษาที่ใช้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะสำหรับปรับปรุงแก้ไข

3.4 เมื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว จึงนำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน คือ

3.4.1 นายธีรศักดิ์ พิงภักดิ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

3.4.2 นายเสน่ห์ วิบูลย์รังสรรค์ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

3.4.2 นายสุเทพ โตสุวรรณ ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามในแต่ละข้อ แล้วนำร่างแบบสอบถามไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Objective Congruence: IOC) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2547 : 89) ให้ได้ค่า IOC สูงกว่า เกณฑ์ 0.50 ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่ยอมรับกัน ถือเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้

3.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ต่อจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่โรงเรียนประจำวิทยาลัย โรงเรียนอ่าวน้อยวิทยาคม และโรงเรียนหัวหินวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.959 ค่าความ

เชื่อมั่นของตัวแปร คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.953 และค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชน เท่ากับ 0.915

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เรื่องขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นและความเที่ยง แล้วจัดส่งให้กับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา
2. จัดระเบียบข้อมูลและลงรหัสในแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามดังกล่าวไปคำนวณหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ กำหนดให้ผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคำนวณค่าสถิติ ดังนี้
 - 1.1 วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คำนวณหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

1.2 วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหาร โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายระดับคุณลักษณะของผู้บริหารโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสท์ (Best, 1981 : 182) รายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)